

Chambre nationale des notaires

Nationale Kamer van notarissen

Deontologische Code

Aangenomen door de algemene vergadering van de Nationale Kamer van notarissen op 22 juni 2004 en goedgekeurd bij K.B. dd. 21 september 2005 (B.S. 3 november 2005), gewijzigd door de algemene vergadering van 22 april 2008 en van 23 april 2015, goedgekeurd bij K.B. van 31 mei 2016 (B.S. 4 juli 2016), gewijzigd door de algemene vergadering van 22 juni 2017, goedgekeurd bij K.B. van 21 december 2018 (B.S. 23 januari 2019), en gewijzigd door de algemene vergadering van 28 juni 2018, goedgekeurd bij K.B. van 3 februari 2019 (B.S. 19 februari 2019), gewijzigd door de algemene vergadering van 27 juni 2019 en van 22 oktober 2020, goedgekeurd bij K.B. van 4 december 2020 (B.S. 22 december 2020)

Inleiding

Artikel 1. Deze Deontologische Code is door de Nationale Kamer van notarissen vastgesteld in uitvoering van artikel 91, eerste lid, 1°, van de wet van 25 ventôse jaar XI op het notarisambt, hierna genoemd “de organieke wet van het notariaat”.

Dit reglement is van toepassing op de notarissen, kandidaat-notarissen ingeschreven op het tableau zoals bedoeld in artikel 77 van de organieke wet van het notariaat, en erenotarissen.

De notaris moet, op het ogenblik van de eerste algemene vergadering van zijn genootschap volgend op zijn eedaflegging, op vraag van de voorzitter van de kamer, bevestigen dat hij kennis heeft van de deontologie van het beroep en zich er plechtig toe verbinden deze te respecteren.

Hoofdstuk I. – Algemeen principe

Artikel 2. De notaris onthoudt zich van elk gedrag dat afbreuk doet aan het vertrouwen van de burgers in de notariële instelling of dat strijdig is met de waardigheid van het notariaat.

Hoofdstuk II. – Specifieke plichten van de notaris als openbaar ambtenaar

Artikel 3. De notaris verleent zijn ambt telkens wanneer hij daartoe verzocht wordt.

Hij moet dit weigeren in de volgende gevallen:

1° wanneer de akte die hem gevraagd wordt te verlijden bepalingen bevat die strijdig zijn met een wet van openbare orde of derden kunnen misleiden;

2° wanneer de partijen in de akte handelen met miskennis van de rechten van een derde of van de overheid;

3° wanneer hij onbevoegd is om één van de redenen opgesomd in de organieke wet van het notariaat;

4° wanneer hij de akte niet zou kunnen verlijden zonder de verplichtingen hem opgelegd krachtens de wet of deze Deontologische Code te overtreden.

Daarnaast kan hij dit slechts weigeren wanneer partijen hem verzoeken:

1° hetzij een overeenkomst te authenticeren in een materie die buiten de juridische bekwaamheid valt die kan verwacht worden van elke notaris;

2° hetzij authentiek verklaringen of vaststellingen te akteren die niet onder de notariële ambtsplichten vallen.

Artikel 4. De notaris moet voldoen aan de eisen van authenticiteit die hij verleent aan de door hem verleden akten. Hij beschrijft trouw al de feiten die hij zelf vaststelt alsook de verklaringen van partijen.

Artikel 5. Het is de notaris verboden zijn elektronische handtekening te laten gebruiken door derden, zelfs als het gaat om zijn medewerkers die in het kader van de uitoefening van zijn ambt handelen.

Artikel 6. De notaris moet voor de uitoefening van zijn ambt beschikbaar zijn en diligent handelen.

De notaris waakt over de goede werking van zijn kantoor rekening houdend met het criterium van de integrale kwaliteitszorg.

Hij organiseert zijn kantoor op zodanige wijze dat hij hiertoe over voldoende menselijke en materiële middelen beschikt.

Artikel 7. In de voorbereiding van zijn dossiers, de opstelling van zijn akten, de berekening van zijn ereloon en de vervulling van de formaliteiten na het verlijden van de akten, past de notaris de wettelijke voorschriften en zijn beroepsregels toe.

Het behoort de notaris de opheffing van de hypothecaire inschrijving te doen binnen de twee maanden na het verlijden van de akte die dit vereist.

Artikel 8. De notaris respecteert de regel van de eenheid van standplaats, behoudens in geval van een associatie met een of meer notarissen die een andere standplaats hebben, zoals bedoeld in artikel 52, § 1 en § 1/1, van de organieke wet van het notariaat.

Daartoe, en behoudens uitzonderlijke omstandigheden, onthoudt hij zich ervan akten te verlijden en over een dossier te onderhandelen met een cliënt buiten zijn kantoor of buiten een antenne van de associatie.

Hoofdstuk III. – Plichten van de notaris tegenover zijn cliënten

Artikel 9. De notaris getuigt van volkomen eerlijkheid. De raad die hij geeft, is nooit ingegeven door eigenbelang.

Het belang van de cliënt heeft steeds voorrang op het belang van de notaris.

Artikel 10. De notaris poogt steeds de partijen te verzoenen, zelfs wanneer hij belast is met een gerechtelijke opdracht.

Artikel 11. De notaris respecteert zijn wettelijke verplichtingen inzake informatie en raadgeving.

Daartoe zorgt hij ervoor zijn juridische kennis actueel te houden.

De notaris deelt zijn cliënten tijdig de kosten mee die zij moeten betalen voor de afhandeling van een dossier.

Artikel 12. Bij de behandeling van zijn dossiers en de opstelling van zijn akten geeft de notaris blijk van een volkomen onpartijdigheid.

De plicht van onpartijdigheid blijft bestaan wanneer elke partij een verschillende notaris kiest, zelfs wanneer hij deze plicht in dit geval naleeft op een aan deze situatie aangepaste wijze.

Wanneer de notaris aangesteld wordt in rechte, respecteert hij bovendien de vereiste van onpartijdigheid in de zin van artikel 6 van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden.

Artikel 13. Zelfs in de gevallen waarin het beroepsgeheim dat gewaarborgd wordt door artikel 458 van het Strafwetboek niet meespeelt, is de notaris gehouden tot een discretieplicht, die hem verbiedt deze inlichtingen mee te delen aan derden, behoudens wanneer deze mededeling noodzakelijk of nuttig is voor de verrichtingen waarmee hij belast is.

In dit opzicht houdt de notaris rekening met het feit dat de tussen notarissen uitgewisselde informatie niet vertrouwelijk is, tenzij anders vermeld. Het vertrouwelijk karakter vermeld door een notaris in een communicatie gedaan aan een confrater zal kunnen geweigerd worden

door deze laatste. In dat geval zal deze weigering hem onverwijld en ondubbelzinnig ter kennis worden gebracht en zal de vertrouwelijkheid van de communicatie niet kunnen worden tegengeworpen aan de ontvanger.

Artikel 14. De notaris deelt zijn boekhouding slechts geheel of gedeeltelijk mee aan de leden van de Cel van toezicht op de boekhouding binnen de Nationale Kamer, de provinciale kamer waarvan hij afhangt en aan de leden en de deskundigen van de door deze laatste aangestelde commissie van toezicht op de boekhouding, en in de door de wet voorziene gevallen.

Artikel 15. Het is de notaris verboden akten te verlijden zonder geprovisioneerd te zijn.

Wanneer de notaris aan de cliënt een vraag richt tot provisionering voor een aan het proportioneel registratierecht onderworpen akte, detailleert hij deze aan de hand van minstens de volgende posten: de registratierechten, het ereloon, de btw, de hypotheekrechten en de diverse aktekosten.

Artikel 16. De notaris op wiens rekening gelden gestort werden, geeft aan zijn cliënt rekenschap van het gebruik van deze gelden, ongeacht of deze gestort werden bij wijze van provisie voor aktekosten of bestemd zijn voor derden. Op dezelfde wijze geeft hij hem rekenschap van de intresten voortgebracht door de rubriekrekeningen die overeenkomstig artikel 34 van de organieke wet van het notariaat werden geopend, en van de kosten verbonden aan het beheer van deze rubriekrekeningen.

Hoofdstuk IV. – Plichten van de notaris tegenover zijn confraters

Artikel 17. De notarissen zijn elkaar respect, raad en steun verschuldigd in de uitoefening van hun ambt.

Wanneer zij optreden in een zelfde dossier, beloven zij elkaar wederzijds een loyale en doeltreffende samenwerking. Zij hebben de plicht hun confrater tijdig te verwittigen indien zij in zijnen hoofde een fout of een tekortkoming vaststellen, en vermijden in de mate van het mogelijke de cliënt daarin te betrekken.

Artikel 18. Tijdens vergaderingen en in de briefwisseling drukt de notaris zich hoffelijk uit ten aanzien van zijn confraters.

In het algemeen onthoudt hij er zich van een confrater te kleineren. Indien hij meent dat deze laatste zijn plichten verzuimd heeft, licht hij hem daarover in per brief of in een gesprek die vertrouwelijk zullen blijven.

De beoordeling van het feit of de cliënten dienen betrokken te worden bij een conflict met één van zijn confraters laat hij steeds over aan de zorg van zijn professionele overheden.

Artikel 19. Elke partij kiest vrij haar notaris. Elke gedraging van een notaris die als bedoeling heeft die vrijheid van keuze te beïnvloeden, is verboden.

Zo is het de notaris onder meer verboden:

1° derden rechtstreeks of onrechtstreeks te vergoeden teneinde gelast te worden met een dossier;

2° zich rechtstreeks of onrechtstreeks borg te stellen of een lening toe te kennen in de uitoefening van zijn ambt;

3° een akte te verlijden zonder geprovisioneerd te zijn.

Artikel 20. Wanneer aan een notaris een dossier wordt toevertrouwd waarmee aanvankelijk één van zijn confraters was belast, is hij verplicht:

- deze confrater daar onmiddellijk over in te lichten;

- navraag te doen naar de kosten en erelonen die aan deze confrater nog zouden verschuldigd zijn;

- deze staat van kosten en erelonen mee te delen aan de cliënt indien zijn confrater hem dit vraagt, en de cliënt uit te nodigen deze onverwijld te vereffenen.

Indien de cliënt de gegrondheid van de kosten- en ereloonstaat van de van zijn opdracht ontheven notaris betwist, stelt de nieuw aangestelde notaris aan de cliënt voor het betwiste bedrag op zijn kantoor te blokkeren in afwachting van de oplossing van het geschil.

Indien de cliënt weigert of niet antwoordt, deelt de notaris dit mee aan zijn confrater en kan hij de behandeling van het dossier voortzetten. De van zijn opdracht ontheven notaris is gehouden het dossier gratis over te maken voor wat betreft de stukken die hem door de cliënt werden toevertrouwd en, mits betaling, voor wat betreft de andere stukken.

Artikel 21. De notaris onthoudt zich ervan persoonlijke stappen te ondernemen, zelfs via een tussenpersoon, ten aanzien van de medewerker van één van zijn confraters, met de bedoeling deze bij hem in dienst te laten treden, behalve indien deze medewerker zich als werkzoekende heeft opgegeven.

Hoofdstuk V. –Plichten van de notaris ten aanzien van de notariële instellingen

Artikel 22. De deelname aan de algemene vergaderingen is verplicht voor alle leden van het genootschap. De verhinderde leden dienen de redenen van deze verhindering op voorhand en schriftelijk uit te leggen aan de kamervoorzitter.

Artikel 23. De notaris verricht stipt de betaling van de bijdragen bepaald door het genootschap en door de Nationale Kamer.

Artikel 24. De notaris beantwoordt met hoffelijkheid en spoed de briefwisseling die hem wordt toegestuurd door de voorzitter en de andere leden van de kamer van het genootschap waarvan hij deel uitmaakt, evenals de vragen uitgaande van de commissie voor toezicht op de boekhouding en de Cel van toezicht op de boekhouding binnen de Nationale Kamer, evenals van de notariële instellingen.

Artikel 25. Onverminderd zijn recht om zijn mening vrij te verkondigen, drukt de notaris zich in het openbaar en in zijn betrekkingen met de media gematigd uit aangaande het notariaat en de notariële instellingen in het bijzonder. In dezelfde context onthoudt hij zich van elke persoonlijke aanval.

Artikel 26. De notaris is verplicht, met de passende discretie, zijn provinciale kamer in te lichten over elk professioneel gedrag van een confrater dat afbreuk doet aan de waardigheid van het beroep.

Artikel 26bis. De notaris licht de Nationale Kamer en de provinciale kamer waarvan hij afhangt onmiddellijk in wanneer hij of de notarisvennootschap waarbinnen hij zijn ambt uitoefent betrokken is in een procedure voorzien in Boek XX (Insolventie van ondernemingen) van het Wetboek van economisch recht.

Hoofdstuk VI. – Plichten van de notaris tegenover zijn medewerkers

Artikel 27. In het arbeidscontract of het ondernemingscontract legt de notaris aan zijn medewerkers de verplichting op, voor wat hen betreft, tot naleving van deze Deontologische Code en van alle voorschriften die zich opdringen aan het notariaat.

Indien een medewerker daarop herhaaldelijk inbreuk pleegt, is de notaris verplicht een einde te maken aan zijn betrekking.

Voorts is de notaris ertoe gehouden, telkens wanneer hem advies gevraagd wordt hetzij door de evaluatiecommissie, hetzij door het adviescomité voorzien in de artikelen 37 en 38bis van de organieke wet van het notariaat, melding te maken van elke inbreuk op de deontologie vastgesteld bij een van zijn medewerkers of oud-medewerkers.

Artikel 28. De notaris verschafft zijn medewerkers een aangepaste, voldoende en voortdurende opleiding. Hij laat in het bijzonder toe aan de stagiairs en kandidaat-notarissen om aan de verplichtingen te voldoen opgelegd in het Reglement inzake permanente opleiding van de Nationale Kamer.

Artikel 29. De notaris kan aan zijn medewerkers niet verbieden een bijkomende beroepsactiviteit uit te oefenen buiten hun werkuren. Het arbeidscontract of het ondernemingscontract met een zelfstandig werknemer moet evenwel de uitoefening uitsluiten van beroepsactiviteiten zoals vastgoedagent, krediet- of verzekeringsmakelaar of vastgoedpromotor, alsook het regelmatig opstellen van aangiften van nalatenschappen.

Artikel 30. De notaris mag niet toelaten dat zijn medewerkers cliënten ontvangen of met cliënten over een dossier onderhandelen buiten het kantoor of buiten een antenne van de associatie zoals bedoeld in artikel 52, § 1, van de organieke wet van het notariaat.

Hoofdstuk VII. – Regeling van de conflicten

Artikel 31. Bij geschillen van professionele aard tussen twee notarissen onthoudt elk van hen zich ervan in rechte op te treden tegen zijn confrater zonder zich voorafgaandelijk tot zijn provinciale kamer te hebben gewend. De kamer start een bemiddelingsprocedure op, die de

notarissen verplicht zijn te volgen. Indien de kamer vaststelt dat het niet mogelijk is een minnelijke schikking te regelen, geeft zij een advies over het geschil.

In geval van twijfel over de professionele aard van het geschil beslist de voorzitter van de kamer.

Indien het gaat om notarissen die tot verschillende genootschappen behoren, richt elkeen zich tot de kamer van zijn genootschap, onverminderd de bevoegdheid van de Nationale Kamer op grond van artikel 91, eerste lid, 4°, van de organieke wet van het notariaat.

Artikel 32. In geval van geschil van professionele aard met een derde die afhangt van een door de wet erkende beroepsorde, onthoudt de notaris zich ervan in rechte op te treden tegen deze derde zonder zich voorafgaandelijk gewend te hebben tot de kamer, en vooraleer deze laatste haar advies heeft verleend nadat zij, indien zij dit opportuun acht, contact heeft opgenomen met de vertegenwoordigers van de orde waartoe de derde behoort.

Artikel 33. In geval van geschil met een cliënt inzake erelonen, salarissen of aktekosten vraagt de notaris, alvorens zich tot de rechtbanken te richten, minstens een maand op voorhand het advies van zijn kamer.

Artikel 34. De notaris is ertoe gehouden loyaal deel te nemen aan alle verzoeningsprocedures die door de kamer ondernomen worden.

De notaris is er eveneens toe gehouden loyaal deel te nemen aan de buitengerechtelijke regeling van consumentengeschillen door de Ombudsdienst voor het notariaat. Hij kan zich niet onttrekken aan de procedure.

In dat kader beantwoordt de notaris binnen tien kalenderdagen na ontvangst elke elektronische of gewone post die hem wordt toegestuurd door de ombudsman en deelt hem alle nuttige stukken mee.

Hoofdstuk VIII. – Informatie en publiciteit

Artikel 35. § 1. Iedere notaris kan publiekelijk toelichting geven over de rol en opdracht van de notaris. Hij draagt bij tot de verspreiding van de voor het publiek bestemde informatie uitgaande van de notariële instellingen, met het oog op het kenbaar maken van de notariële dienstverlening.

§ 2. Iedere notaris die zich tot het publiek richt, eerbiedigt de volgende principes:

1° de informatie moet waarheidsgetrouw, objectief, relevant, verifieerbaar en juridisch onderbouwd zijn;

2° de informatie mag niet vergelijkend, beledigend, misleidend of ronselend zijn, in de mate dat ze afbreuk doet aan de integriteit, waardigheid, onpartijdigheid of onafhankelijkheid van de notaris;

3° de informatie moet op een sobere wijze gebracht worden.

§ 3. Onverminderd het recht op vrije meningsuiting, overlegt elke notaris vooraf met de bevoegde notariële instantie, telkens hij gevraagd wordt om in de media of publiekelijk toelichting te geven bij de verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid van een notaris in een concrete situatie of naar aanleiding van een concreet geval.

Hoofdstuk IX. – Specifieke regels bij vastgoedbemiddeling

Artikel 36. De notaris die aan vastgoedbemiddeling doet, respecteert strikt de regels met betrekking tot de notariële praktijk ter zake, uitgaande zowel van het genootschap van notarissen waarvan hij afhangt als van de Nationale Kamer, evenals de deontologische regels ter zake uitgaande van de Nationale Kamer.

Hoofdstuk X. – Specifieke regels bij bemiddeling

Artikel 37. De notaris die aan bemiddeling doet, respecteert strikt de deontologische regels ter zake uitgaande van de Nationale Kamer.

Hoofdstuk XI. – Specifieke regels bij gerechtelijke opdrachten

Artikel 38. De notaris die door de rechtbank met een gerechtelijke opdracht is belast, respecteert niet enkel de verplichting tot onpartijdigheid opgelegd door artikel 9, derde lid, van de organieke wet van het notariaat, doch tevens de vereiste van objectieve onpartijdigheid voorzien door artikel 6 van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden.

Artikel 39. In de uitoefening van zijn gerechtelijke opdrachten waakt de notaris erover dat het principe van de tegenspraak gewaarborgd wordt. Hij onthoudt er zich dus van, behoudens voorafgaande en uitdrukkelijke toestemming van de andere partij, één van de partijen onder vier ogen te ontvangen. Tevens deelt hij onmiddellijk aan de andere partij alle inlichtingen en stukken mee die hem zouden meegedeeld zijn door één van hen.

Artikel 40. De notaris die niet in rechte aangesteld is, weerhoudt zich ervan tussen te komen in de procedure als bijzonder raadsman, behalve op uitdrukkelijk verzoek van één van de partijen. In dit geval respecteert hij de prerogatieven van de door de rechtbank aangestelde notaris, en blijft hij gehouden tot zijn algemene onpartijdigheidsplicht, die hem verbiedt zich te gedragen als de eenzijdige verdediger van de belangen van één van de partijen. Het is hem verboden deel te nemen aan vergaderingen, behoudens akkoord van de notarissen aangesteld door de rechtbank en van alle partijen.

Hoofdstuk XII. – Bijzondere regels die van toepassing zijn op de erenotarissen

Artikel 41. De erenotaris kwijt zich loyaal ten aanzien van zijn opvolger van de verplichtingen die hem opgelegd worden door artikel 55, § 1, van de organieke wet van het notariaat. De vergoeding die hij ontvangt krachtens artikel 55 impliceert, indien hij een professionele activiteit voortzet in het notariaat, dat hij zich onthoudt van elke daad van mededinging ten aanzien van zijn opvolger. Meer bepaald onthoudt een notaris in functie zich ervan een overeenkomst te sluiten met een erenotaris die niet zijn voorganger is indien zijn kantoor of een antenne van het kantoor waarin hij geassocieerd is zich in de onmiddellijke

omgeving bevindt van het kantoor waarvan de erenotaris de titularis was of van een antenne van het kantoor waarin deze geassocieerd was, en in het bijzonder indien zijn kantoor of de antenne gevestigd is in hetzelfde vredegerechtskanton, in dezelfde gemeente of in een aangrenzende gemeente.

Artikel 42. De erenotaris die zijn diensten verleent aan een notaris in functie onthoudt zich ervan voordeel te halen uit zijn titel of zijn relaties om cliënteel te prospecteren. Bij zijn prestaties in dienst van de notaris in functie, gebruikt hij geen persoonlijk briefpapier waarop zijn naam en zijn hoedanigheid van erenotaris worden vermeld.

Hoofdstuk XIII. – Bijzondere regels die van toepassing zijn op de kandidaat-notarissen

Artikel 43. Een kandidaat-notaris die prestaties verricht voor een notaris in functie, verwittigt deze laatste tijdig indien hij een einde wil maken aan zijn medewerking in het kantoor en dit:

- indien hij zich kandidaat stelt voor een vacant kantoor, uiterlijk op het ogenblik dat hij daarvoor zijn kandidatuur indient overeenkomstig artikel 43, § 1, van de organieke wet van het notariaat;

- indien hij overweegt zich te associëren met een andere notaris in functie, uiterlijk op het ogenblik van het sluiten van de associatieovereenkomst bedoeld in artikel 50, § 5, van de organieke wet van het notariaat, onverminderd de naleving van de door de sociale wetgeving voorgeschreven opzegtermijn;

- indien hij overweegt een plaatsvervanging op zich te nemen.

Hij waakt erover de werking van het kantoor dat hij verlaat zo min mogelijk te verstoren.

Hoofdstuk XIV – Bijzondere regels die van toepassing zijn op de verzekeringsovereenkomsten beroepsaansprakelijkheid

Artikel 44. De Nationale Kamer maakt de lijst op van de door haar goedgekeurde verzekeringsovereenkomsten inzake beroepsaansprakelijkheid.

De notaris die een andere dan door de Nationale Kamer goedgekeurde verzekeringsovereenkomst wenst aan te gaan, dient hiervoor op voorhand de toestemming van deze te krijgen. Het contract wordt overgemaakt aan de secretaris van de Nationale Kamer.

Zolang hij deze toestemming niet heeft verkregen, waakt de notaris erover om een tijdelijke dekking te hebben bij zijn verzekeringsmaatschappij tot op de dag van de definitieve afsluiting van het verzekeringscontract.

Hoofdstuk XV. Opheffingsbepaling

Artikel 45. Het reglement inzake publiciteit en communicatie aangenomen door de algemene vergadering van de Nationale Kamer van notarissen op 18 oktober 2005 en goedgekeurd bij koninklijk besluit van 1 juli 2006 wordt opgeheven.

Toelichting bij de Deontologische Code

Aangenomen door de algemene vergadering van de Nationale Kamer van notarissen op 22 juni 2004, gewijzigd door de algemene vergadering van 22 april 2008, van 23 april 2015, van 22 juni 2017, van 27 juni 2019 en van 22 oktober 2020.
Niet goedgekeurd bij KB

Artikel 1

Het opstellen van de algemene regels in de deontologie behoort tot de bevoegdheden die door de wetgever worden toegekend aan de Nationale Kamer van notarissen. Dit is het voorwerp van deze code.

Deze code is evenwel niet exhaustief. Er bestaan immers nog deontologische regels die het voorwerp uitmaken van bijzondere reglementen uitgevaardigd of nog uit te vaardigen door de Nationale Kamer, op het vlak van vastgoedbemiddeling en bemiddeling (zie de artikelen 36 en 37 hierna), alsook een Europese Code van notariële deontologie, aangenomen door de Conférence des Notariats de l'Union européenne.

Artikel 2

1. Het algemeen rechtsprincipe "nullum crimen sine lege" is niet toepasselijk op het tuchtrecht (zie de mercuriale van 1 september 2000 van Procureur Generaal bij het Hof van Cassatie, Jean du Jardin, "Rechtspraak in tuchtzaken door de beroepsorden: toetsing van de wettigheid door het Hof van Cassatie, R.W. 2000-2001, blz. 785 en J.T. 2000, blz. 625). Om te beoordelen of het gedrag van een notaris strijdig is met de notariële deontologie, en voor het opleggen van een disciplinaire sanctie, dienen de provinciale kamers dus niet noodzakelijkerwijze vast te stellen dat de notaris een formele bepaling van huidige code overtreden heeft. Zij zijn er evenwel toe gehouden hun beslissing te motiveren, en daarom is het nuttig te wijzen op de principes die aan de basis liggen van de notariële deontologie: het vertrouwen verdienen van het publiek in het notariaat, geen afbreuk doen aan de waardigheid van het ambt.

2. Het vertrouwen in het notariaat en de waardigheid van het ambt zijn twee vrij verwante begrippen, waarbij het eerste wellicht het belangrijkste is, vermits het de wetgever zelf is die een vertrouwensopdracht toegekend heeft aan het notariaat (zie uiteenzetting van de memorie van toelichting van de wet van 4 mei 1999 tot wijziging van de wet van 25 ventôse jaar XI op het notarisambt, Parl. St. Kamer 1432/1, 97/98, blz.3 e.v.).

De waardigheid van het ambt mag nochtans niet verward worden met het vertrouwen van het publiek. De opdracht die door de wet wordt toevertrouwd aan de beroepsordes impliceert dat deze laatste een oordeel kunnen uitspreken omtrent bepaalde gedragingen (bijvoorbeeld inzake oneerlijke mededinging), die de burger niet noodzakelijkerwijze zou afkeuren, doch die door de beroepsgebruiken verboden zijn.

3. Het gedrag van de notaris in zijn privéleven kan een inbreuk uitmaken op de waardigheid van het beroep, waarvoor een tuchtstraf kan worden uitgesproken.

Artikel 3

Dit artikel behoeft geen commentaar.

Artikel 4

Dit artikel behoeft geen commentaar.

Artikel 5

Dit artikel behoeft geen commentaar.

Artikel 6

De notaris moet er naar streven de nodige inspanningen te leveren om de kwaliteit van zijn diensten te verbeteren, en de verzoeken en bezwaren die op zijn kantoor terecht zouden kunnen komen te behandelen met doeltreffendheid, snelheid en transparantie.

Men kan stellen dat de notaris afbreuk doet aan het vertrouwen van het publiek in de notariële instelling wanneer hij zich, in feite, onbekwaam toont om zijn akten te verlijden binnen een redelijke termijn. Wanneer hij door de rechtbank werd aangeduid voor een gerechtelijk mandaat, is de redelijke termijn zelfs een vereiste die voortvloeit uit artikel 6 van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, die hier minstens bij analogie van toepassing is. Daarom moet hij over voldoende personeel beschikken en zijn kantoor uitrusten met de technische middelen die aangepast zijn aan de noden van de tijd.

Artikel 7

Worden hier bedoeld met name de wettelijke voorschriften met betrekking tot de voorafgaande opzoekingen, de vermeldingen in de akten, de formaliteiten achteraf, de ereloonarieven.

Het weze hier herinnerd dat de notaris op het ogenblik van zijn benoeming de eed heeft afgelegd zijn ambt nauwkeurig uit te oefenen.

Het is van belang te onderstrepen dat niet elke vergissing van de notaris een fout uitmaakt op disciplinair vlak, in zoverre deze te goeder trouw begaan wordt. Een herhaling van vergissingen daarentegen kan wel afbreuk doen aan het vertrouwen van het publiek en wijzen op een schuldig misprijzen van de eisen van het beroep.

Artikel 8

De cliënt begeeft zich naar de notaris, en niet omgekeerd. Tevens kan de notaris niet één of meerdere antennes buiten zijn kantoor openen, zelfs niet in zijn privéwoning, behoudens in geval van een associatie zoals bedoeld in artikel 52, § 1 en § 1/1 van de organieke wet van het notariaat (zie artikel 6, eerste lid, 2° van de organieke wet van het notariaat). Tot de uitzonderlijke omstandigheden die de verplaatsing van de notaris rechtvaardigen behoren onder andere de gezondheidstoestand van de cliënt, zijn gevangenschap, de noden die inherent zijn aan de akte (inventaris, openbare verkopen), en de gevallen waarbij het aantal personen die bij de akte betrokken zijn de notaris niet toelaat deze in zijn kantoor samen te brengen.

Artikel 9

De vereiste van eerlijkheid spreekt dermate voor zich dat zij geen commentaar behoeft. Ze is trouwens vervat in de eed, die de notaris aflegt op het ogenblik van zijn ambtsaantreding.

De vereiste van onbaatzuchtigheid, die opgelegd wordt zowel aan het notariaat als aan de vrije beroepen, impliceert dat de notaris vermijdt nutteloze akten te verlijden of, wanneer

verschillende akten mogelijk zijn, deze aan te raden die het hoogste ereloon opbrengt wanneer die keuze wordt ingegeven uitsluitend door dit laatste criterium.

Artikel 10

Naast de authenticering en de raadgeving kan de verzoening vandaag als een essentiële functie van de notaris worden beschouwd. Zonder hen de rechten te verzwijgen waarover zij beschikken, en zonder te proberen hen compromissen op te dringen waar zij niet met voldoende besef en wil achter staan, moet de notaris, in geval van betwisting tussen partijen, proberen minnelijke oplossingen naar voren te schuiven. Indien het echter gaat om een gerechtelijk mandaat in een betwisting voor de rechtbank (onroerend beslag, gerechtelijke verdeling), moeten de verzoeningspogingen binnen redelijke perken blijven en mogen zij niet leiden tot een vertraging bij de uitvoering van het gerechtelijk mandaat dat door de rechtbank aan de notaris werd gegeven.

Artikel 11

De bedoelde wettelijke verplichtingen zijn deze van de artikelen 9, § 1, derde lid, en 12, vierde en vijfde lid van de organieke wet van het notariaat, doch tevens, op het vlak van de informatie, de talloze bijzondere wetgevingen die aan de notaris de verplichting opleggen informatie in te zamelen en over te maken aan partijen.

De evolutie van de wetgeving is van die aard dat men als foutief kan beschouwen op deontologisch vlak de notaris die niet de passende inspanningen levert om, ten voordele van zijn cliënten, een voldoende bekwaamheid te behouden. Het gaat uiteraard voor de notaris om een middelenverbintenis en niet om een resultaatsverbintenis. Tevens dient rekening gehouden te worden met het verschil tussen de bekwaamheden die de cliënt gerechtigd is van elke notaris te verwachten waartoe hij zich richt, en de zeer gespecialiseerde bekwaamheden waarvan de notaris slechts dient te getuigen indien hij zich voordoet als specialist in de materie.

Artikel 12

1. De verplichting tot onpartijdigheid is inmiddels opgenomen in artikel 9, § 1, derde lid van de organieke wet van het notariaat.

2. De raadgevingsplicht bestaat zelfs ten aanzien van een cliënt die een andere notaris gekozen heeft. Daaruit volgt dat indien deze cliënt riskeert benadeeld te worden wegens een gebrek aan informatie of wegens verkeerde informatie verstrekt door de door hem gekozen notaris, of nog wegens een bedrog gepleegd door zijn medecontractant, de andere notaris daarin dient te voorzien.

Dit principe belet de notaris niet bijzondere aandacht te schenken aan de partij die hem gekozen heeft, en meer in het bijzonder haar standpunt te vertalen (indien dit gegrond voorkomt), rekening houdend met het feit dat de door de andere partij gekozen notaris hetzelfde zal doen wat hem betreft. In geval van blijvende onenigheid tussen partijen zal het evenwel aan de verschillende optredende notarissen toekomen, in gemeen overleg, de meest rechtvaardige oplossing voor te stellen.

3. De vraag of artikel 6 van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden als dusdanig van toepassing is op de in rechte aangestelde notaris, wordt betwist. Er wordt evenwel aangenomen dat, ongeacht het aangenomen standpunt, de in rechte aangestelde notaris zich op onpartijdige wijze dient te gedragen t.a.v. de partijen in de zin van dit artikel, d.w.z. blijk geven, niet enkel van een subjectieve onpartijdigheid (die hem ertoe zal brengen de hem toevertrouwde opdracht uit te oefenen zonder te proberen één van de partijen te bevoordelen), doch tevens van een objectieve

onpartijdigheid (die hem zal weerhouden van elk gedrag dat ook maar een schijn van partijdigheid kan wekken). Dit thema wordt ook behandeld in hoofdstuk XI.

Artikel 13

Er moet een onderscheid gemaakt worden tussen het eigenlijke beroepsgeheim, dat strafrechtelijk gesanctioneerd wordt, en de discretieplicht, die strafrechtelijk niet gesanctioneerd wordt, doch die niettemin een verplichting uitmaakt op deontologisch vlak. Zo zou het vertrouwen dat het publiek stelt in de notaris aan het wankelen kunnen gebracht worden indien deze onnodig (d.w.z. zonder dat dit nodig is voor de behandeling van het dossier) informatie bekendmaakt die blijkt uit een eigendomstitel, een hypothecaire staat, een vennootschapsakte enz. terwijl deze informatie voorkomt in akten die onderworpen zijn aan een door de wet georganiseerde publiciteit.

Deze discretieplicht kan ook voortvloeien uit de eisen van het vertrouwelijkheidsregime opgelegd door de wetgeving betreffende de bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens. In dit kader bedoelt men met “vertrouwelijkheid” de bijzondere eigenschap van een gegeven om niet toegankelijk te zijn of om niet meegedeeld te mogen worden aan niet-gemachtigde entiteiten.

Artikel 23 van de organieke wet van het notariaat, die de mededeling van akten strikt beperkt, ongeacht of de inhoud ervan al dan niet als beschermd door het beroepsgeheim moet beschouwd worden, maakt een bijzondere toepassing uit van deze algemene discretieplicht.

Artikel 14

1. Aangenomen wordt dat de discretieplicht en de plicht tot het respecteren van het beroepsgeheim de notaris niet toelaten zich te verzetten tegen het feit dat de disciplinaire overheden of de overheden voor toezicht op de boekhouding hun rol vervullen.

2. Op fiscaal vlak leggen diverse teksten aan de notaris de verplichting op alle inlichtingen waarover hij beschikt – en dus eveneens de inlichtingen die voorkomen in zijn boekhouding – mee te delen aan de fiscale administratie, namelijk onder meer:

- inzake registratierechten en successierechten, vermelden de relevante wetteksten evenwel dat de vraag om inlichtingen, desgevallend het voorwerp uitmaakt van een speciale toelating van een hoge ambtenaar, en dat die vraag het voorwerp van het onderzoek moet preciseren: de mededeling van de volledige boekhouding van de notaris is dus uitgesloten;

- inzake directe belastingen, leggen de relevante wetteksten de verplichting op tot mededeling aan de administratie van alle inlichtingen, die nodig zijn voor de juiste heffing van de belasting, hetzij in hoofde van de belastingplichtige zelf, hetzij in hoofde van derden. Onderhavig artikel van de deontologische code bevestigt de interpretatie van de rechtsleer dat de door de administratie gevraagde mededeling betrekking dient te hebben op nauwkeurig omschreven feiten.

Artikel 15

Het verbod akten te verlijden zonder geprovisioneerd te zijn komt reeds voor in artikel 10 van het Reglement voor de organisatie van de notariële boekhouding, gevoegd bij het K.B. van 9 maart 2003. Het is evenwel nuttig erop te wijzen dat er ook een deontologisch aspect vastzit aan het verbod.

Het vertrouwen dat de burger aan de notaris moet kunnen schenken, impliceert dat hij zich een nauwkeurig idee moet kunnen vormen over de vergoeding van deze laatste. Het is dus niet toegelaten van de cliënt een globaal bedrag te vorderen dat deze vergoeding vermengt met de andere elementen van de kostprijs van de akte.

Artikel 16

De verplichting om rekenschap te geven van de sommen die gestort worden door/voor de cliënt uit welken hoofde ook dringt zich op evidente wijze op in het kader van de vertrouwensrelatie tussen de notaris en het publiek.

Artikel 17

Op algemene wijze zijn notarissen ertoe gehouden elkaar onderling te helpen (spoed bij het afleveren van kopies van akten, mededeling van nuttige inlichtingen). Deze steun moet niet gaan tot het compenseren van tekortkomingen van een confrater.

In de talrijke gevallen waarbij twee of meer notarissen optreden in eenzelfde dossier, gaat het om een gemeenschappelijk werk tot het welslagen, waaraan elkeen zijn bijdrage moet leveren. Met de loyale en doeltreffende samenwerking vermeld in de tekst wordt niet enkel bedoeld deze van de notaris zelf, doch ook deze van zijn medewerkers.

Onverminderd het voorschrift van artikel 10*bis* van de Wet van 11 januari 1993 (Wet tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme), wanneer de notaris een fout vaststelt in het werk van zijn confrater, kan hij hem daar meestal tijdig op wijzen, d.w.z. op een ogenblik waarop de fout nog zonder schade kan rechtgezet worden. In dit geval zou het strijdig zijn met de deontologie indien de notaris gewag zou maken van deze fout ten aanzien van de cliënten; dit zou afbreuk doen aan het krediet van het beroep. Doch de fout kan ook ontdekt worden op een ogenblik waarop ze nog slechts kan hersteld worden door tussenkomst van de cliënt (verbeterende akte, schadevergoeding, enz.). In dergelijke hypothese moet de confraterniteit wijken voor het belang van de cliënt, en mag de notaris de vastgestelde fout niet verzwijgen.

Ook is het passend de fout op discrete wijze bekend te maken.

Artikel 18

De hier voorgeschreven gedragingen worden rechtstreeks ingegeven door de zorg geen afbreuk te doen aan de waardigheid van het beroep.

Artikel 19

Artikel 9, § 1, eerste lid van de organieke wet van het notariaat bepaalt dat elke partij vrij een notaris kan aanwijzen. Deze regel is van openbare orde en heeft als gevolg dat, buiten het geval van een gerechtelijke procedure, een welbepaalde notaris op geen enkel ogenblik aan een partij kan worden opgedrongen.

1° Onder onrechtstreekse vergoeding wordt onder meer verstaan de verbintenis aangaan t.a.v. een derde (bijvoorbeeld een advocaat, een deskundige, een kredietinstelling, een vastgoedmakelaar, een particulier) om op hem een beroep te doen of hem aan te bevelen, indien deze derde van zijn kant de notaris laat aanstellen door zijn eigen cliënten. Dit valt onder de beoordeling van de kamer van notarissen, want het is overigens niet verboden voor een notaris om aan zijn cliënten een bepaalde advocaat, deskundige, enz., aan te bevelen, in zoverre deze aanbeveling uitsluitend gebaseerd is op de bekwaamheid van de aanbevolen persoon.

2° Een bijzonder geval van het borgstellingsverbod voor de notaris komt voor in artikel 6, eerste lid, 5° van de organieke wet van het notariaat. Het verbod wordt hier veralgemeend. Het beoogt bijvoorbeeld de borgstelling voor de successierechten of erfbelastingen van een erfgenaam, of alle gevallen waarbij de notaris zich borg zou willen stellen voor de fiscale of hypothecaire toestand teneinde het afsluiten van een akte of het bekomen van een dossier te vergemakkelijken. De deontologische fundering van het verbod wordt hier gekoppeld aan de eisen van financieel evenwicht van het kantoor.

3° Zie de toelichting bij 2° hiervoor en bij artikel 15.

Artikel 20

Dit artikel heeft geen commentaar.

Artikel 21

De vrijheid van werk laat niet toe de aanwerving van de medewerker van een confrater te onderwerpen aan het akkoord van deze laatste, zelfs om redenen van confraterniteit.

Het initiatief dat de notaris zou nemen om de medewerker van één van zijn confraters persoonlijk te contacteren indien niet duidelijk bewezen is (bijvoorbeeld door de publicatie van een verzoekenbrief) dat deze medewerker zijn huidige werkgever wenst te verlaten, is daarentegen wel bekritiseerbaar.

Wanneer een notaris aan een gespecialiseerd tussenpersoon opdracht geeft om een kandidaat te zoeken, dient de overeenkomst die hij met deze tussenpersoon sluit uitdrukkelijk elke individuele prospectie van de medewerkers van een notariskantoor uit te sluiten.

Artikel 22

Door zijn benoeming en zijn inschrijving op het tableau maken de notaris en de kandidaat-notaris van rechtswege deel uit van een door de wet gecreëerde instelling, het genootschap van notarissen. Het bijwonen van de algemene vergadering laat de werking van deze instelling toe (een aanwezigheidsquorum is bepaald door artikel 73 van de organieke wet van het notariaat), en de deelneming aan de stemmingen door het grootste aantal leden, maakt de door de algemene vergadering genomen beslissingen geloofwaardig. De aanwezigheid op de vergadering is tevens een teken van respect voor het werk verricht door de leden van de kamer. Het is dus strijdig met de deontologie wanneer een notaris zich, zonder ernstige reden, onthoudt van deelname aan de algemene vergaderingen.

Artikel 23

1. De betaling van de bijdragen is een wettelijke verplichting. De stipte betaling ervan is een deontologische verplichting.

2. De betaling van de bijdragen aan het genootschap omvat de betaling van de bijdragen aan de notariële instellingen ingeschreven in het door de algemene vergadering gestemde budget.

Artikel 24

De spoed bij het formuleren van de antwoorden die dienen toegestuurd te worden aan de kamerleden is niet enkel een teken van beleefdheid tegenover hen, doch tevens een noodzaak voor het goed functioneren van de kamer. De briefwisseling uitgaande van deze laatste heeft vaak als aanleiding een vraag om inlichtingen of een klacht uitgaande van een cliënt. Het vertrouwen van het publiek in de notariële instelling impliceert dat er snel gevolg wordt aan gegeven.

Hetzelfde geldt voor de briefwisseling en vragen uitgaande van eender welke notariële instelling.

Wat betreft de vragen gesteld door de commissie van toezicht op de boekhouding of de Cel van toezicht op de boekhouding binnen de Nationale Kamer is het de doeltreffendheid van het toezicht op het financieel evenwicht van het kantoor die op het spel staat.

Artikel 25

Een juist evenwicht zal dienen gevonden te worden tussen enerzijds de vrijheid van mening waarover de notaris, zoals iedere burger, beschikt en anderzijds de aantasting van het vertrouwen van de burger in de notariële instelling die zou kunnen voortvloeien uit de kritiek die in het openbaar en zonder terughoudendheid wordt uitgesproken door bepaalde van haar leden. De disciplinaire overheid zal zich dienen uit te spreken over de vraag of dit evenwicht gerespecteerd werd.

Artikel 26

De morele terughoudendheid die een notaris kan ondervinden om één van zijn confraters aan te klagen, en zijn vrees voor de effecten die een dergelijke aanklacht kunnen teweegbrengen in zijn relaties met deze confrater dienen te wijken voor het hoger belang van het beroep. Dit vergt dat de gedragingen die afbreuk doen aan het vertrouwen van de burger in het notariaat niet ongestraft blijven omdat ze door de tuchtoverheid niet gekend zijn, of door deze laatste wel vermoed worden doch bij gebrek aan bewijs niet kunnen bestraft worden.

De informatieplicht vervat in dit artikel, geldt zelfs ten aanzien van een confrater van een ander genootschap. Maar de notaris licht telkens de Kamer in waarvan hij afhangt, die dit zal doorsturen indien zij het gerechtvaardigd vindt.

Toevoeging: Artikel 26bis

Er is geen specifieke toelichting bij deze bepaling goedgekeurd door de algemene vergadering van 28 juni 2018.

Artikel 27

1. De naleving van de deontologie door de notaris zou geen zin hebben indien zijn medewerkers niet daartoe zouden gedwongen worden voor wat hen betreft (eerlijkheid, hoffelijkheid, verwerping van speculatiezucht, respect voor het beroepsgeheim en de discretieplicht, enz.). Het publiek maakt immers op dit vlak geen onderscheid tussen de notaris en zijn medewerkers.

2. De kamer van notarissen beschikt over geen enkele bevoegdheid om de medewerker van een notaris te bestraffen. Doch zij kan wel de fout bestraffen van de notaris die een medewerker in dienst houdt wiens gedrag schade berokkent aan het krediet van de notariële instelling.

3. De erenotaris, die zijn medewerking verleent aan de notaris in functie, maakt deel uit van de in huidig artikel bedoelde medewerkers.

Artikel 28

1. De opleiding van de medewerkers van het kantoor is in het belang zowel van deze laatsten als van de notaris zelf. Ze vormt tevens een voorwaarde voor het krediet van het notariaat als instelling.

2. De stagiairs en kandidaat-notarissen dienen toegelaten te worden om de permanente opleiding te volgen zoals opgelegd in het Reglement inzake permanente opleiding, aangezien dit een deontologische verplichting is voor iedere kandidaat-notaris, en een verplichting voor iedere stagiair voortvloeiende uit zijn stageverplichtingen en de verplichting tot naleving van de regels inzake de stage uitgevaardigd door de Nationale Kamer van notarissen.

Deze toelating verplicht de notaris niet om in te staan voor de kosten van deze opleidingen.

Artikel 29

Er zijn drie redenen om in de arbeidscontracten te verbieden dat de medewerkers bepaalde professionele activiteiten in neven- of bijberoep mogen uitoefenen.

1. Enerzijds zal de medewerker die bepaalde diensten, ja zelfs bepaalde producten die verwant zijn met de notariële activiteit, verkoopt, vanzelfsprekend geneigd zijn deze voor te stellen aan de cliënten van het kantoor. Deze laatsten zouden zich daarbij kunnen gedwongen voelen om deze voorstellen te aanvaarden met de bedoeling zich een betere notariële dienst te verzekeren, hetgeen een ongezonde druk betekent.

2. Anderzijds bestaat er een verwarringsrisico tussen de prestaties geleverd als kantoormedewerker, met de bijzondere eisen die dit met zich meebrengt, met name op het

vlak van de discretieplicht, en het bijberoep van de medewerker, waarop de notaris geen enkel toezicht kan uitoefenen.

3. Tot slot moet de uitsluiting van bepaalde professionele activiteiten vermijden dat er een deontologisch conflict ontstaat in hoofde van de notaris.

Artikel 30

Het komt erop neer te vermijden dat de regel van eenheid van standplaats, vermeld in artikel 6, eerste lid, 2°, van de organieke wet van het notariaat, zou omzeild worden via de medewerkers van het kantoor.

Artikel 31

De notarissen hebben het recht, zoals elke burger, hun belangen in rechte te verdedigen indien zij dit nodig achten. Doch de wet heeft de bevoegdheid gegeven aan de kamers van notarissen om alle beroepsgeschillen tussen de leden van het genootschap (art. 76, 3° van de organieke wet van het notariaat) te verzoenen. De notarissen zijn er dus toe gehouden deze verzoeningsinstantie in werking te stellen vooraleer naar de rechtbank te stappen.

Indien de notarissen betrokken bij het geschil tot verschillende genootschappen behoren, geeft artikel 91, eerste lid, 4°, van de organieke wet van het notariaat aan de Nationale Kamer van notarissen een verzoenings- en adviesbevoegdheid. Dit artikel sluit evenwel het optreden niet uit van de kamers van notarissen waarvan de partijen afhangen, en waarvan het optreden kan leiden tot een oplossing van het geschil.

Artikel 32

Het is in het belang van de notariële instelling om, indien mogelijk, de geschillen tussen notarissen en andere beroepsmensen die onderworpen zijn aan een door een orde gecontroleerde deontologie, via verzoening te regelen. De notarissen dienen dus in voorkomend geval een verzoeningsprocedure mogelijk te maken.

Artikel 33

Artikel 76, 6° van de organieke wet van het notariaat geeft aan de kamer van notarissen de bevoegdheid om advies te geven inzake ereloon. Hetzelfde geldt voor artikel 2 van de wet van 31 augustus 1891 houdende tarifiering en invordering van het ereloon van de notarissen. Het vertrouwen van het publiek in de notariële instelling vergt dat een gekwalificeerde en verzoenende instantie in de mogelijkheid gesteld wordt voorafgaandelijk advies te geven aan de notaris, om deze in voorkomend geval af te raden een kennelijk ongegronde vordering in te stellen voor de rechtbanken.

Het is de kamer daarentegen niet toegelaten de notaris te verbieden in rechte emolumenten te vorderen waarop hij meent recht te hebben, daar het gaat om zijn burgerrechten, waarvan hij niet kan beroofd worden.

Artikel 34

De organieke wet van het notariaat verleent aan de kamer een verzoeningsbevoegdheid betreffende de conflicten tussen notarissen onderling (art. 76, 3°) en de conflicten tussen derden – al dan niet cliënten – en de notaris (art. 76, 4°). De notaris dient zijn kamer toe te laten deze bevoegdheid uit te oefenen in het belang van de goede reputatie van het beroep.

De Ombudsdienst voor het notariaat is als gekwalificeerde entiteit (zie wet van 4 april 2014 houdende de invoering van een Boek XVI, “Buitengerechtelijke regeling van consumentengeschillen” in het Wetboek van economisch recht, K.B. van 16 februari 2015 tot verduidelijking van de voorwaarden waaraan de gekwalificeerde entiteit bedoeld in boek XVI van het Wetboek van economisch recht moet voldoen, en het procedurereglement) bevoegd voor de buitengerechtelijke regeling van consumentengeschillen, met name de

behandeling van alle klachten van derden tegen een notaris in verband met de uitoefening van zijn beroep.

De notaris moet loyaal zijn medewerking verlenen aan deze klachtenbehandeling om de ombudsman toe te laten zijn bevoegdheid uit te oefenen in het belang van de goede reputatie van het beroep.

De notaris is er namelijk toe gehouden de termijn opgelegd in artikel 8 van voormeld procedurereglement te respecteren teneinde de wettelijk opgelegde termijnen voor de ombudsman niet in het gedrang te brengen.

De ombudsman kan evenwel rekening houden met een langere afwezigheid van de notaris bijvoorbeeld omwille van ziekte, vakantie, ... die het hem onmogelijk maakt om binnen de 10 kalenderdagen te antwoorden.

Artikel 35

Paragraaf 1 betreft het contact van de notaris met het publiek in het algemeen.

Het notariaat heeft in het kader van haar opdracht steeds informatie verstrekt aan het publiek over de ambtsuitoefening. Deze informatie gaat steeds uit van de notariële instellingen en niet van de individuele notaris. Voor zoveel als mogelijk wordt steeds het openbaar ambt als dusdanig, en niet de individuele titularis van het openbaar ambt gepromoot. In dezelfde lijn wordt met het oog op betere informatie van het publiek gestreefd naar eenvormigheid in vorm en inhoud.

Deze bepaling vormt geen belemmering van de vrije communicatie en kan worden gerechtvaardigd vanuit de doelstelling van algemeen belang om de goede werking van het notariaat te verzekeren.

Paragraaf 2. Het algemeen verbod werd vervangen door strikte parameters waaraan alle communicatie door notarissen naar de burger toe dient te voldoen. Deze parameters werden opgesteld rekening houdend met de doelstellingen van algemeen belang die de notaris eerbiedigt wanneer hij zich tot het publiek richt. De regels die in artikel 35 worden opgenomen dienen deze doelstellingen na te streven. Bijkomend dienen de regels evenredig te zijn: d.w.z. dat ze geschikt moeten zijn om de doelstellingen van algemeen belang te bereiken en ook noodzakelijk zijn: ze mogen niet verder gaan dan wat nodig is om de doelstellingen te bereiken (waardigheid van het ambt, onafhankelijkheid, onpartijdigheid en integriteit).

Het is notarissen toegestaan om zich naar de burger te richten, mits voldaan wordt aan de vijf voorwaarden die worden opgenomen in paragraaf 2, 1°. De informatie dient waarheidsgetrouw, objectief, relevant, verifieerbaar en juridisch onderbouwd te zijn.

De parameters laten de provinciale kamers toe om het disciplinaire toezicht in praktijk toe te passen.

Tevens dient elke informatie die vergelijkend, beledigend, misleidend of ronselend is, en afbreuk doet aan de integriteit, waardigheid, onpartijdigheid of onafhankelijkheid van het notariaat, verboden te worden.

In dezelfde lijn moet de informatie op een sobere manier worden gebracht (§ 2, 3°) opdat de deontologische regels die van toepassing zijn op het notariaat in acht worden genomen.

Hiermee sluit de notariële reglementering aan bij de vereisten die worden gesteld door de toepasselijke Europese wetgeving en rechtspraak die (in tegenstelling tot een volledig verbod op publiciteit) toelaten om beperkingen te voorzien mits deze voldoen aan de Europese evenredigheidstoets. De voorwaarden sluiten nauw aan bij het specifieke karakter van de notariële dienstverlening en gaan niet verder dan wat noodzakelijk is om de waardigheid van het notarisambt te beschermen. Zo zou een intensief gebruik van publiciteit over de aangeboden diensten zonder toetsing van de voorwaarden afbreuk doen aan de integriteit, waardigheid, onpartijdigheid of onafhankelijkheid van het notariaat en de verlening van onnodige of niet-adequate diensten in de hand werken.

Paragraaf 3 betreft het contact van de notaris met de media en ligt in het verlengde van de artikelen 17, 18 en 25 van de deontologische code en meer bepaald de belangenafweging die moet gebeuren bij fouten of tekortkoming; waar in individuele gevallen steeds het belang van de cliënt moet primeren en een kritische opstelling tegenover een confrater verantwoord kan zijn, gelden andere belangen bij publieke verklaringen, waar men zich moet hoeden een confrater, een instelling of het korps onnodig in moeilijkheden te brengen.

Het voorafgaand overleg kadert in de bevoegdheid en de verantwoordelijkheid van de notariële instellingen die toezien op de juistheid van de communicatie over het notariaat.

Artikel 36

Zie de toelichting bij artikel 1.

Artikel 37

Zie de toelichting bij artikel 1.

Artikel 38

Het is niet nodig aan de notaris, belast met een gerechtelijke opdracht, de verplichting op te leggen deze op onpartijdige wijze uit te oefenen, vermits de verplichting tot onpartijdigheid hem op algemene wijze opgelegd wordt in de uitoefening van zijn functies.

Evenwel moet men rekening houden met de vereiste van de zogenaamde "objectieve" onpartijdigheid in de zin die aan dit woord gegeven wordt voor de toepassing van artikel 6 van het Europees Verdrag van de rechten van de mens. Zelfs wanneer de notaris geen deel uitmaakt van de rechtbank waarop expressis verbis de vereiste van onpartijdigheid, voorzien door artikel 6, van toepassing is, wordt aangenomen dat de notaris, als uitvoerder van de rechtsbedeling, deze dient te respecteren. Hij zal zich dus onthouden van alle handelingen of gedragingen die van aard zijn bij één der partijen twijfel op te wekken betreffende de onpartijdigheid waarmee hij zijn opdracht vervult.

Artikel 39

De uitoefening van een gerechtelijk mandaat sluit uit dat de notaris, zelfs wanneer hij vóór zijn aanstelling in relatie was met één van de partijen, deze apart zou ontvangen. Teneinde de mogelijkheid te bewaren een minnelijk akkoord na te streven, hetgeen steeds deel uitmaakt van de opdracht van de notaris, wordt evenwel uitzondering gemaakt van het geval waarop een gesprek onder vier ogen zou gebeuren – mits dit nuttig kan zijn in het streven naar een akkoord – met het uitdrukkelijk en voorafgaand akkoord van de andere partij.

Artikel 40

Wanneer één of meerdere notarissen aangesteld worden door de rechtbank is het niet wenselijk dat een andere notaris, zelfs wanneer hij de "vaste" notaris is van één der partijen, tussenkomt in het dossier. Het is evenwel niet mogelijk de cliënt te verbieden te rade te gaan

bij wie hij wil, en deze tussenkomst blijft dus mogelijk. Rekening houdend met de omstandigheden zal de notaris die optreedt als raadgever zeer vaak voorkomen als iemand die partij kiest, hetgeen hem verboden blijft, zelfs wanneer hij niet instrumenteert. Daarom mag het hem in principe niet toegelaten worden deel te nemen aan vergaderingen (behalve, uiteraard, met het akkoord van de door de rechtbank aangestelde notarissen en alle partijen).

Artikel 41

Artikel 55, § 1 van de organieke wet van het notariaat voorziet in de overdracht aan de in opvolging benoemde notaris, van alle roerende, immateriële activa verbonden aan de organisatie van het kantoor, t.t.z. hetgeen men gewoonlijk aanduidt als goodwill of cliënteel (onverminderd het feit dat de cliënt uiteraard altijd vrij is te veranderen van notaris). Deze overdracht impliceert positieve verbintenissen (volledige informatie aan de opvolger, voorstelling van de opvolger aan het cliënteel, al naargelang de omstandigheden) alsook negatieve (verbod om het cliënteel af te wenden ten voordele van een andere notaris in functie, vooral wanneer de erenotaris diensten verstrekt aan deze laatste).

De criteria inzake het gevestigd zijn in hetzelfde vredegerechtskanton, dezelfde gemeente of een aangrenzende gemeente, zijn niet limitatief. De kamer van notarissen, die men vooraf dient te raadplegen, zal nagaan of de beide kantoren of antennes zodanig dicht bij elkaar liggen dat er nadeel kan ontstaan voor de nieuw benoemde notaris.

Aangezien tenslotte de verhoudingen tussen de notaris in functie en zijn voorganger niet altijd systematisch geregeld worden in een formele samenwerkingsovereenkomst, maar dat ze ook kunnen voorkomen als een regelmatige medewerking, dient het woord “overeenkomst”, zoals het in dit artikel vermeld is, begrepen te worden in de zin van schriftelijke of mondelinge overeenkomst.

Artikel 42

Het past niet dat een erenotaris misbruik zou maken van zijn titel om het cliënteel te werven in het voordeel van de notaris waaraan hij zijn diensten verstrekt. Indien daarentegen een erenotaris een professionele activiteit buiten het notariaat uitoefent, en voor zover deze activiteit vanzelfsprekend verenigbaar is met de waardigheid van het notarisberoep, kan men niet verbieden dat hij gewag zou maken van zijn titel van erenotaris.

Artikel 43

Om evidente redenen van een goede organisatie van het kantoor, dient de notaris bij wie een kandidaat-notaris werkzaam is, zo vlug mogelijk op de hoogte gebracht te worden van het feit dat de medewerker een einde zou kunnen stellen aan zijn activiteiten in het kantoor, omwille van zijn benoeming tot notaris titularis, zijn aanstelling tot geassocieerd notaris in de schoot van een associatie van notarissen, of zijn aanwijzing tot plaatsvervanger.

Artikel 44

Dit artikel behoeft geen commentaar.

Artikel 45

Er wordt een artikel toegevoegd houdende opheffing van het reglement inzake publiciteit en communicatie van de Nationale Kamer van notarissen van 18 oktober 2005, goedgekeurd bij koninklijk besluit van 1 juli 2006. De basisregels inzake publiciteit en communicatie worden immers opgenomen in artikel 35 van de deontologische code.